

LOKALA EXEMPEL PÅ FÖREBYGGANDE ARBETE MOT
VÅLDSBEJAKANDE EXTREMISM

VINK – ett mentorprogram för två generationer

KÖPENHAMNS KOMMUN

VINK –ett mentorsprogram för två generationer

Mångårig erfarenhet av förebyggande insatser mot våldsbejakande extremism har lärt Köpenhamn kommun att jobba brett. De familjer där medlemmar radikaliserats har ofta många olika problem. Kommunens mentorprogram VINK riktar sig därför inte bara till de ungdomar som radikaliserats. Projektet stöttar också deras föräldrar.

Bakgrund

Redan 2009 började Köpenhamn kommun utbilda sin personal i tecken på radikalisering hos unga. Tjänstepersoner i första linjen, såsom lärare, socialsekreterare och SSP-representanter fick då grundläggande kunskaper om hur radikaliseringsprocessen ser ut och vad olika våldsbejakande ideologier förespråkar. Kommunen satte samtidigt samman en expertpanel med så kallade ”resurspersoner” dit anställda i dess olika förvaltningar kunde vända sig för att få stöd och råd om ärenden som rörde radikalisering. Anledningen till detta var att anställda uppmärksammat oroväckande tecken på att allt fler unga tog till våld för att främja antidemokratiska ideologier. Några år in i arbetet drog kommunen slutsatsen att stöd behövdes, inte bara för dess anställda utan också för dess medborgare. Därför startades mentorprogrammet VINK 2013. Det riktar sig både till radikaliserade ungdomar och till deras föräldrar. VINK har fyra heltidsanställda projektmedlemmar som, tillsammans med ungefär 15 deltidanställda mentorer, hjälper familjer i behov av stöd.

Hur Köpenhamn har gått tillväga

Under hösten 2013 började VINK och kommunen utbilda mentorerna. Gruppen består av personer som till vardags jobbar som psykologer, lärare, socialsekreterare, fritidsledare och poliser. De har breda erfarenheter av att arbeta med och motivera unga till arbete, utbildning och integration. De har också långtgående kunskaper om nationell och internationell politik, religion och kultur. Utbildningen varade i sex dagar och mentorerna började därefter arbeta på timbasis. Uppdraget tar ungefär fyra till fem timmar per vecka men vissa mentorer är mer efterfrågade än andra. De har olika profiler och tilldelas fall som passar just deras erfarenheter.

Mentorskapet ges på frivillig basis till både ungdomarna och deras föräldrar. Huvudsyftet med mentorskapet för unga är att öka deras förmåga att tänka kritiskt men mycket av det faktiska arbetet kretsar kring att hjälpa dem med jobb, utbildning och sociala utmaningar i vardagen. VINK säger att många av de ungdomar organisationen möter har flera olika problem och att radikaliseringsen är ett tecken på, snarare än en orsak till detta. De insatser som görs ökar de ungas möjlighet till social integration och ger dem en bättre chans i samhället.

VINK menar att stödet för föräldrar syftar till att hjälpa dem upprätthålla en god relation till sina barn. Annars riskerar de att oavsiktligt tvinga dem längre in i den extrema miljön. Organisationens medarbetare möter många stressade föräldrar som har svårt att handskas med sina barn. Här hjälper coachen till att navigera i vardagen. VINK poängterar att föräldrastödet kan vara avgörande för de föräldrar som har fler barn eftersom alla i familjen drabbas om en person radikaliserar. Coachen kan, tillsammans med föräldrarna säkra upp så att inte alla barn går samma öde till mötes.

I januari 2016 lagstodgade den danska regeringen om att alla danska kommuner måste erbjuda detta stöd. Köpenhamn kommun har utvärderat VINK för att effektivisera arbetet. En medarbetare vid VINK lyfter fram en huvudslutsats av utvärderingen. Utbildningen av tjänstepersonerna i första linjen måste fortgå ständigt eftersom de familjer som refereras till organisationen ofta kommer via socialtjänsten, skolan eller polisen. Utan grundläggande kunskap om radikaliserings hos första linjen kan familjerna inte erbjudas det stöd de behöver.

Framgångsfaktorer

- Mentorerna har olika bakgrund och spetskompetens och kan därför matchas med ungdomar och föräldrar beroende på den problematik som finns.
- Att erbjuda en kontakt ansikte mot ansikte bygger ett snabbare förtroende mellan den radikaliserade och mentorn. Detta förtroende är en nyckel till framgång.

”Jag tror att vårt mentorprogram är ganska effektivt. Både ungdomar och föräldrar kan få stöd och hjälp 24 timmar om dygnet. Mentorerna engagerar sig och arbetar för familjens väl” säger en av medarbetarna.”

Utmaningar

- Det var till en början svårt att nå rätt målgrupp och kommunen var tvungen att utbilda all personal i första linjen för att VINK skulle komma i kontakt med de familjer som behövde stöd och hjälp. Denna utbildning fortgår ständigt eftersom de radikala miljöerna förändras och kommunala tjänstepersoner byts ut.
- Under 2015 har antalet unga kvinnor som behöver stöd och råd ökat. Detta har ställt nya krav på mentorerna och VINK har därför rekryterat ett antal kvinnliga mentorer.
- Fokus för verksamheten har skiftat från att ha legat nästa uteslutande på så kallade ”Syrienresenärer” och ”återvändare” till att omfatta mer radikaliserade till våldsbejakande högerextrema miljöer. Detta har ställt krav på ytterligare utbildningsinsatser i första linjen.

Upplýsningar om innehållet
Malin Svanberg malin.svanberg@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2017
Text: Louisa Tarras-Wahlberg
Illustration/foto: Henrik Wallmark